

1

Corupția afectează dreptul la educație de calitate

Corupția este o amenințare directă la adresa calității educației și asigurării dreptului echitabil la educație pentru toți copiii.

Ea poate lua forme subtile sau evidente, cum ar fi:

mita

favoritismul

luarea sau darea de recompense nelegitime

trafic de influență

Aceste practici dăunează învățământului și contribuie la creșterea tinerelor generații cu un nivel scăzut de integritate care tolerează și practică fapte de corupție sau acte conexe actelor de corupție.

Fiecare copil din Republica Moldova are dreptul la educație de calitate gratuită. Acest drept este prevăzut de art. 35 (4) din Constituția Republicii Moldova care spune că „învățământul de stat este gratuit”.¹

Școlile și grădinițele publice sunt finanțate din resurse bugetare, iar administrația fiecărei instituții de învățământ este responsabilă pentru asigurarea bunei funcționări a instituției, inclusiv:

angajarea și salarizarea personalului

reparații curente și capitale

asigurarea curățeniei și dotarea cu produse de igienă

dotare cu mobilier

paza instituției

Statul Republica Moldova este responsabil pentru „asigurarea condițiilor și a resurselor materiale necesare pentru un proces educațional eficient”.²

Pentru a proteja mediul educațional de corupție și pentru a încuraja comportamente integre, profesorii, părinții și elevii trebuie să cunoască ce drepturi și responsabilități au în colaborarea cu grădinița sau școala copilului lor și să nu participe la acțiuni ilegale, dar și să sesizeze autorităților activitățile cu tentă corupțională.

¹ art. 35 (4) din Constituția Republicii Moldova

² art. 39 (2e) din Codul Educației

2

Responsabilitățile părinților și comitetelor de părinți

Din punct de vedere financiar, părintele are următoarele responsabilități:

de a asigura copilul/elevul cu rechizitele necesare pentru realizarea procesului educațional;

de a achita plata pentru alimentație la grădiniță sau școală (în mărimea stabilită de cadrul legal);

plata pentru chiria manualelor, conform programului, în clasele liceale.

Părinții și comitetele de părinți din instituțiile de învățământ de stat **NU au obligația de a contribui financiar** pentru întreținerea și asigurarea activității grădiniței/școlii, precum și susținerea materială a cadrelor didactice.

Comitetul de părinți se alege în fiecare an la adunarea generală a părinților (altor reprezentanți legali) ai elevilor clasei, pentru a reprezenta interesele părinților și copiilor clasei, este format din trei/cinci persoane și are următoarele atribuții:³

- ▶ ajută învățătorul/dirigintele în activitatea de îmbunătățire a frecvenței elevilor;
- ▶ sprijină dirigintele în activitatea de consiliere și de orientare socio-profesională sau de integrare socială a absolvenților;
- ▶ sprijină dirigintele în organizarea și desfășurarea unor activități extrașcolare.

Părinții, care instigă sau organizează colectări de recompense nelegitime (cadouri, plăți suplimentare la salariu etc.) sau de foloase materiale destinate angajaților instituțiilor de învățământ, pot fi sancționați cu **amendă de la 50 la 100 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.**⁴

Comitetul de părinți **NU** are drepturi și împuterniciri pentru inițierea sau organizarea colectării de resurse financiare de la alți părinți.

³ Regulament - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II

⁴ art. 315 din Codul Contravențional

3

Asociația de părinți

Asociațiile Obștești ale Părinților sunt organizații non-profit, legal înregistrate, care colaborează cu instituția de învățământ în baza unui Acord de parteneriat. Asociațiile reprezintă metoda prin care părinții pot acorda, **LEGAL** și **BENEVOL**, suport financiar instituției de învățământ.

Principii importante, care trebuie să fie respectate în activitatea Asociațiilor părintești:

- ▶ aderarea **BENEVOLĂ** la asociație;
- ▶ **EXCLUDEREA IMPLICĂRII** cadrelor didactice în colectarea și gestionarea mijloacelor bănești ale asociațiilor;
- ▶ plata cotizațiilor prin **TRANSFER BANCAR**;
- ▶ **TRANSPARENȚA** gestionării resurselor financiare.

În luna septembrie 2023 Parlamentul RM a propus ca donațiile, granturile și sponsorizările să fie acordate în mod direct instituțiilor de învățământ.⁵

Aceste prevederi legale urmează să între în vigoare din 1 ianuarie 2024. Totodată, în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a legii menționate, Asociațiile Obștești ale Părinților, fundațiile și alte organizații necomerciale, care au fost fondate și activează în scopul dezvoltării instituției de învățământ, urmează să-și înceteze activitatea sau să-și schimbe domeniul.

Faptul că părinții nu sunt membri ai Asociației de părinți sau că nu acordă donații și sponsorizări instituției de învățământ, nu poate servi pretext pentru:

refuzul de a elibera orice act/certificat/document de către instituția de învățământ;

favorizarea copiilor a căror părinți contribuie financiar;

discriminarea copiilor prin excluderea acestora de la activități școlare sau extrașcolare;

neoferirea de materiale didactice procurate/asigurate de către Asociația de părinți sau din alte contribuții/donații destinate instituției de învățământ.

⁵ Proiect de lege nr. 333 din 28 septembrie 2023

4

Fondurile și taxele ilegale/ informale

Colectările financiare de la părinți și elevi **SUNT INTERZISE** prin:

- **art. 225 al Regulamentului** - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II⁶

Se interzic:

- încasările de bani de la părinți, de către persoanele fizice neautorizate, pentru nevoile instituției de învățământ (reparații, renovări, amenajări etc.);
- intimidarea, sub orice formă, a elevilor în vederea obligării lor să facă vârsăminte bănești pentru diverse scopuri;
- organizarea și desfășurarea neautorizată de activități didactice cu plată sub orice formă.

- **Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1074 din 29.08.2019** „Cu privire la unele acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului colectărilor plăților informale în sistemul educațional”⁷

Pct.1: se interzice cadrelor de conducere didactice din instituțiile de educație comiterea, precum și implicarea în mod direct sau indirect în:

pretinderea, acceptarea, solicitarea, colectarea, condiționarea sau extorcarea mijloacelor bănești pentru sine, sau pentru alte persoane fizice sau juridice;

instigarea și/sau impunerea instituirii de fonduri de acumulare a mijloacelor financiare;

inițierea, organizarea sau instigarea la procesele de colectare a banilor de la elevi, părinți sau asociații ale părinților (orice altă formă de organizare a părinților).

Subdiviziunile MEC, directorii instituțiilor de educație, șefii organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, sunt obligați să monitorizeze procesul de respectare a prevederilor actelor normative cu privire la interzicerea plăților informale.

⁶ Regulament - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II

⁷ Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.1074 din 29.08.2019

5

Integritatea cadrelor didactice

În scopul instituirii unor standarde unice de conduită a cadrelor didactice în anul 2016 a fost adoptat **Codul de etică al cadrului didactic**

În **cap. 6 și 7** ale Codului de etică al cadrului didactic sunt incluse prevederi privind **INTERZICEREA ORICĂROR ACTIVITĂȚI** care generează corupție sau acte conexe corupției cum ar fi:

● **primirea sau solicitarea** de la elevi, părinți, asociațiile părintești (sau orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite (sume de bani, cadouri sau servicii), indiferent de destinația declarată a acestora;

● **inițierea sau organizarea proceselor de colectare** de la elevi, părinți sau asociații ale părinților (orice altă formă de organizare a părinților) a unor foloase materiale și alte avantaje necuvenite;

● **inițierea sau participarea la procesele de creare a fondurilor formale** sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățământ;

● **încurajarea elevilor și părinților să contribuie** la activitatea fondurilor formale sau informale ale claselor, grupelor, instituțiilor de învățământ;

● **impunerea unor activități extracurriculare** contra plată, cadouri sau altor favoruri;

● **traficul de influență și favoritismul** în procesele de instruire și de evaluare;

● **servicii educaționale cu plată** oferite elevilor, copiilor cu care interacționează direct la clasă.

Aceleași rigori privind activitățile care generează corupție sau acte de corupție se regăsesc în:

- ▶ **Regulamentul - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II.**
- ▶ **Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.1074 din 29.08.2019 „Cu privire la unele acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului colectărilor plăților informale în sistemul educațional”.**

6

Responsabilități și sancțiuni pentru fapte de corupție

Lipsa integrității în sectorul public și în cel privat conduce la săvârșirea actelor de corupție și a celor conexe acestora și atrage răspunderea, după caz, **disciplinară, civilă, contravențională** sau penală.⁸

Sanțiuni disciplinare: persoanele care admit încălcări a obligațiilor de funcție, a responsabilităților incluse în fișa postului, precum și a normelor de etică pot fi sancționați disciplinar prin avertizare, mustrare, mustrare aspră, concediere.⁹

Răspunderea contravențională este prevăzută pentru acțiuni precum:

exces de putere
(art.313 CC**);

neluarea măsurilor de asigurare a integrității
(art.313⁸ CC**);

Favoritism
(art.313¹ CC**);

tăinuirea unui act de corupție
(art.314 CC**);

luarea sau darea de recompensă nelegitimă sau de folos material
(art.315 CC**) etc.

Mărimea amenzilor aplicate în astfel de cazuri angajaților din sectorul public, variază de la **30 la 200 de unități convenționale**.

⁸ [Legea integrității nr. 82/2017](#)

⁹ [art. 206 Codul Muncii al Republicii Moldova](#)

Din anul 2022 și **părinții care instigă sau organizează colectări de recompense nelegitime sau de foloase materiale** salariaților din sectorul educațional, pot fi sancționați cu:

amendă de la **50 la 100** de unități convenționale

muncă neremunerată în folosul comunității de la **20 la 40** de ore.

Răspunderea penală: poate fi aplicată pentru acțiuni precum:

corupere pasivă (art.324 CP**),

coruperea activă (art.325 CP**),

primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației (art.256 CP**),

traficul de influență (art.326 CP**);

Pedepsele penale pentru persoane fizice, în dependență de tipul acțiunilor săvârșite, prevăd:

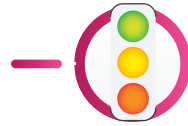
amendă în mărime de la **550 la 6000** unități convenționale,

închisoare de până la **10 ani** și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la **3 la 10 ani**.

* Codul Contravențional al Republicii Moldova

** Codul Penal al Republicii Moldova

Semaforul plăților din școli și grădinițe

Legale și obligatorii

- ▶ Asigurarea copiilor și elevilor cu rechizite necesare;
- ▶ Plata pentru alimentație, în limitele normelor oficiale financiare;
- ▶ Plata pentru chiria manualelor, conform programului, în clasele liceale.

BENEVOLE, neobligatorii

- ▶ Cotizații pentru asociațiile de părinți legal constituite (până la 01.01.2024)*;
- ▶ Donații, granturi și sponsorizări transferate direct instituțiilor de învățământ (din 01.01.2024)*;
- ▶ Participarea la campanii de colectare de fonduri pentru diferite cauze, scopuri (caritate, un proiect educațional, construcția unui obiectiv pentru instituția educațională, etc.).

INTERZISE, ILEGALE

- ▶ Fondul clasei, grupeii, școlii, grădiniței, etc.;
- ▶ Colectări pentru reparații, mobilier, inventar, etc.;
- ▶ Colectări pentru cadouri, remunerarea suplimentară, premii, etc.;
- ▶ Impunerea de a achita plăți în favoarea asociațiilor de părinți.

* Proiect de lege nr. 333 din 28 septembrie 2023